

- інтерактивні методи є одним із основних інструментів навчання української мови на сучасному етапі;
- інтерактивні методи мають значні можливості для формування предметної і ключових компетентностей здобувачів освіти;
- ці методи стимулюють використання власного досвіду учнями під час виконання компетентнісно орієнтованих завдань.

Добір і застосування інтерактивних методів навчання дає змогу підвищити мотивацію здобувачів освіти до навчання, сприяє досягненню високого ступеня включення їх в освітній процес, активізує комунікативну домінуючу уроку.

Традиційні та інноваційні методи навчання української мови: практика та перспективи

*В. І. Новосьолова,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України*

У процесі дослідження теми «Теоретико-методичні засади добору й застосування методів навчання української мови учнів гімназії та ліцею» було розглянуто теоретичні аспекти та практичне застосування методів навчання української мови. Також була оцінена готовність педагогів до впровадження компетентнісно орієнтованих методик. Визначено ключові характеристики використання методичного інструментарію для навчання української мови, включаючи традиційні та інноваційні методи. Особлива увага приділена аналізу застосування цих методів серед учнів гімназій та ліцеїв.

Для визначення реального стану використання методів навчання серед вчителів-словесників було проведено онлайн-опитування та консультації. Результати опитування показали, що переважна більшість респондентів (75%) у своїй освітній практиці віддають перевагу традиційним методам навчання. Водночас відповіді на запитання про найчастіше використовувані методи та їх ефективність були неоднозначними. Це дає змогу зробити висновок про наявність перешкод у процесі компетентнісного реформування освіти. Серед вчителів-предметників існує недостатнє розуміння форм, методів, прийомів та видів робіт, а також спостерігається нерациональне та необґрунтоване використання різноманітних методів, випадкових прийомів та їх невмотивоване поєднання.

Установлено, що характерною рисою сучасної вітчизняної системи освіти, яка поєднує традиційні та інноваційні підходи до навчання, є перевага традиціоналізму. Це не дає змоги повною мірою задовольняти сучасні вимоги до кваліфікації випускників закладів загальної середньої освіти. Таким чином, виникає необхідність у широкому впровадженні компетентнісно орієнтованих методів у освітній процес.

Під час дослідження з'ясовано переваги, які мають інноваційні технології навчання і в чому вони поступаються традиційним методам освіти. Проведено аналіз

традиційних методів навчання мови з погляду їх універсальності, цінності та значення для освітнього процесу Нової української школи.

На основі узагальнення наукових розвідок ми дійшли висновку, що хоча методи навчання часто емпірично виводяться з практики та фіксуються науковцями для подальшого дослідження, важливо, щоб педагог не обмежувався лише класифікацією існуючих методів. Учитель повинен зосередитися на виборі методів, які забезпечать найбільш ефективний результат навчання.

Система методів навчання української мови була адаптована до потреб фахівців, з акцентом на розвиток навичок самоосвіти відповідно до вимог сучасного цифрового та технологічного суспільства, а також з урахуванням поточних освітніх тенденцій і використання новітніх інформаційних та комунікаційних технологій.

Метод проєктів у компетентнісній парадигмі навчання української мови

*Л.О. Попова,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України*

В умовах реалізації стратегічних завдань сучасної мовної освіти, зокрема формування предметної та ключових компетентностей, наскрізних умінь учнів у закладах загальної середньої освіти останнім часом значної популярності набув метод проєктів, спрямований на формування в учнів соціально значущих умінь працювати в команді, ставити цілі, планувати власну діяльність, здійснювати інформаційний пошук, ефективно працювати з інформацією.

Аналіз наукових підходів до визначення поняття «метод проєктів» показує надзвичайну різноманітність його тлумачення, проте домінантною у всіх визначеннях є суб'єктна поведінка здобувачів освіти, їхня навчальна діяльність упродовж усіх етапів реалізації методу. Діяльнісний характер методу й визначає його потенційні можливості.

Метод проєктів – це інструмент формування компетентного мовця, його творчих здібностей, самостійності, креативності, підготовки до професійної діяльності; метод, що передбачає виокремлення певної важливої проблеми, її самостійне розв'язання та презентацію результатів проєктної діяльності.

В основу запропонованих науковцями класифікацій проєктів покладено різні характеристики: кількість учасників, навчальних дисциплін, охоплених проєктом; тривалість і місце проведення; вид діяльності членів проєкту, характер змістового матеріалу, спосіб координації тощо.

Перспективним вважаємо залучення учнів до міжпредметних проєктів як у межах галузі, такі і міжгалузевих (українська мова – технології, українська мова – історія та ін.), що забезпечує перехід від передачі певної інформації учням до узагальнення й систематизації матеріалу, адже осмислення навчальних відомостей сприяє формуванню в учнів цілісної системи знань, а не розрізнених фрагментів. Пошук зв'язків між явищами, процесами, які учні вивчають у межах різних предметів,